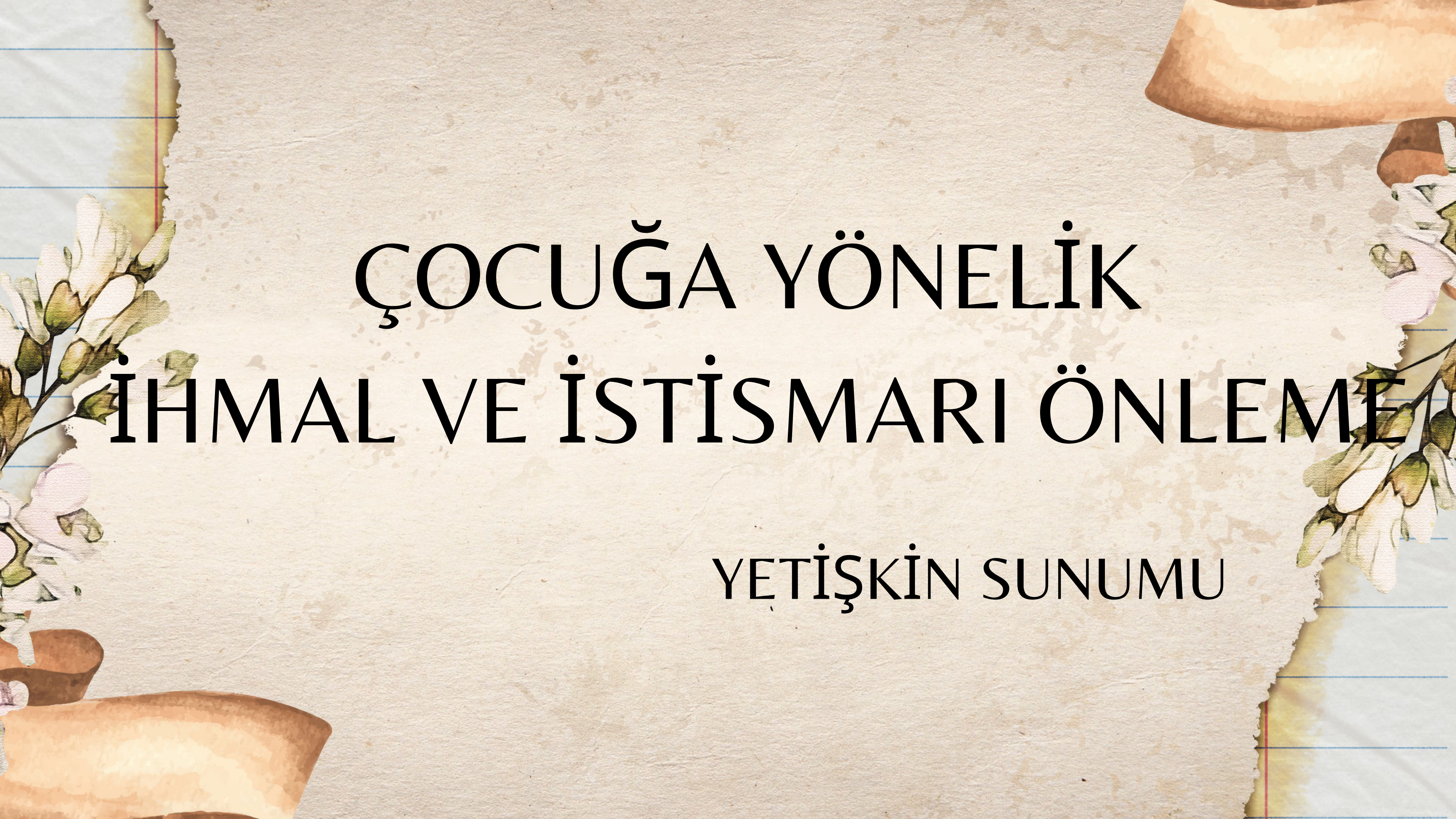

ÇOCUĞA YÖNELİK İHMAL VE İSTİSMARİ ÖNLEME

YETİŞKİN SUNUMU

ŞİDDET NEDİR?

Şiddet, hayatın her alanında karşılaştığımız, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu olarak, bir kişi ya da gruba uygulanan kötü muameledir.

Dünyanın her yerinde, her toplumda, her sosyal sınıfta şiddet olgusu gözlenmekte ve insanlar şiddete maruz kalmaktadırlar.

AİLE İÇİ ŞİDDET NEDİR?

Aile, çocuğun gerek kişiliğinin gelişimi, gerekse ruh ve beden sağlığı açısından büyük bir önem taşımaktadır. Bir aile üyesinin bir başka aile üyesine yönelik(eş ya da çocuklara), aynı evde yaşayan akrabalara yönelik; tehdit, baskı ve kontrol içeren, fiziksel, cinsel, ekonomik veya psikolojik zarar görmesine veya acı çekmesine sebep olan her türlü davranışı aile içi şiddettir.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

İhmal
Psikolojik İstismar
Cinsel İstismar
Ekonomik İstismar
Fiziksel İstismar

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

Çocuk İhmali: Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre ihmal, çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin, çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları karşılamaması veya bu ihtiyaçları dikkate almamasıdır. Bu ihtiyaçlar sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam şartlarıdır. Ebeveyn veya çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin çocuğa sahip olduğu kaynaklarla orantılı bir yaşama alanı sağlaması gerekir.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

Fiziksel İstismar: Çocuğun kaza dışı nedenlerle yaralanması, çocuğun bedenine yönelik ve bedensel olarak zarar görmesine yol açan her türlü davranış fiziksel şiddet olarak tanımlanabilir. Tekme-tokat atmak, dövmek, elini-kolunu bükmek, itmek, ısırarak, tükürmek, her türlü fiziksel ceza fiziksel şiddettir.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

Psikolojik İstismar: Çocuğun benlik saygısını ve öz güvenini zedeleyici nitelikteki her türlü sözel ya da fiili kötü muamele olarak tanımlanabilir. Korkutmak, tehdit etmek, aşağılamak, reddetmek, küfür etmek, küçümsemek, hakaret etmek, isim takmak psikolojik şiddet örnekleridir.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

Ekonomik İstismar: Çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin, çocuğu maddi gelir kaynağı olarak görüp çocuktan maddi kazanç elde etme isteğı ile çocuğun yaşı ve gücü ile orantılı olmayacak şekilde çalıştırılmasıdır.

ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ NELERDİR?

Cinsel İstismar: Bir çocuğun, tam olarak anlamadığı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ve rıza gösteremeyeceği cinsel eylemlere katılması, katılmaya zorlanması olarak tanımlanabilir.

Herhangi bir cinsel etkinliğe özendirilmek veya zorlamak
Çocuğa pornografik materyaller izletmek,
Teşhircilik, röntgencilik yapmak, çocukla açık saçık konuşarak çocuğu tahrik etmeye çalışmak,
Çocuğa müstehcen hikayeler, fıkralar anlatmak,
Çocuğu müstehcen yayınlara konu etmek, çocuğa müstehcen fotoğraflar göstermek,
Çocuğu fuhuşa itmek

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Ensest

Anne-baba yakınlığına ve otoritesine sahip bir yetişkinle, bir çocuk veya ergen arasındaki her çeşit cinsel ilişkidir. Önemli olan aradaki kan bağı değil, yetişkinin anne-baba hakimiyeti, gücü ve çocuğun bağımlılığıdır. Ensest eskiden biyolojik yakınlığı yani kan bağı olan kişiler arasındaki cinsel ilişki olarak tanımlanırken, günümüzde kan bağı olan veya olmayan, yakın veya uzak hısım ve akrabalar ile çocuğa bakım veren tüm yetişkinleri kapsamaktadır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Pedofili

Pedofiller, çocuklarla cinsel ilişkiyi erişkinlere tercih eden kişilerdir. Kişinin ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla cinsel etkinlikte bulunmayla ilgili yoğun, cinsel yönden uyarıcı fantezilerin, cinsel dürtülerin ya da davranışların yineleyici biçimde ortaya çıkması olarak tanımlanmıştır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuk cinsel istismarı, çocuk haklarının ağır bir ihlalidir ve dünyanın bütün ülkelerinde görülen küresel bir gerçekliktir. Bütün sosyal, ekonomik ve yaş gruplarında; evde, okulda, sokakta, tarlada, camide, hastanede ve diğer kurumlarda; her yerde olabilmektedir. İstismarcıların çoğu yabancılar değil, çocuğun tanıdığı ve güvendiği erişkin ve genellikle erkek yakınlarıdır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

“Cinsel istismarın mutlaka şiddet içermesi gerekmez”

“Cinsel istismarda çocuğun rızasının olup olmadığına bakılmaz”

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Cinsel istismara maruz kalan çocuklarda görülebilen davranış değişiklikleri neler olabilir?

Tekrarlayıcı, rahatsız edici düşünceler,

Olayla ilgili kabuslar,

Uykuya dalma güçlüğü (karanlık olayı çağrıştırabilir ya da kabus göreceğini düşündüğü için uyumak istemez),

Öfke patlamaları, konsantrasyon güçlüğü,

Olay sonrasında olay anını tekrar tekrar yaşıyormuş hissi,

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Cinsel istismara maruz kalan çocuklarda görülebilen davranış değişiklikleri neler olabilir?

Yaşına uygun olmayan cinsel davranışlar, cinsel davranışlarda artma,

Cinsel oyunlar oynama, erişkinleri ayartıcı davranışlarda bulunma gibi, cinsel kimlik bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları,

Cinsel istismara uğrayan çocukların pek çoğunda travma sonrası stres bozukluğu görülmekte, depresyon, düşük benlik saygısı, intihar davranışları, damgalanmışlık hissi, alkol ve madde kötüye kullanımı eşlik edebilmektedir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklar Kendilerine Yönelik Cinsel Şiddeti Neden Söylemez?

Kendilerine inanılmayacağından korkarlar.

Başlarının belaya gireceğinden korkarlar.

İstismarcının tehditlerinden korkarlar.

İstismarcıyı korumak isteyebilir, sevebilir ama yaptıklarını sevmezler.

Nasıl anlatılacağını bilmeyebilirler.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklar Kendilerine Yönelik Cinsel Şiddeti Neden Söylemez?

Kendilerine yapıların davranışların yanlış olduğunu bilmezler.

Anne-baba ve diğer yakınlar tarafından, başlarına gelen kötülüğe karşı kendilerini koruyamadıkları için suçlanmaktan ve ağır biçimde cezalandırılmaktan korkarlar.

Arkadaşları tarafından dışlanabileceklerinden korkarlar.

İyi çocukların cinsellikle ilgili sözcükleri kullanmasının doğru olmadığı söylenmiştir.

Büyüklerle (otorite figürleriyle) cinsel konuları konuşmaktan utanırlar, korkarlar.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklar Kendilerine Yönelik Cinsel Şiddeti Ne Zaman Söyler?

İstismarın derecesi, sıklığı artar ve çocuğu korkutursa,

Cinsel istismardan korunmayla ilgili bilgi alırsa ve kendisine yapılanın doğru olmadığını fark ederse,

Söylenmesi gerektiğini öğrenirse,

Birisini, kendisine, bu durumu paylaşacak kadar yakın hissederse,

Kardeşlerini korumak için (kendisinin ilk istismara uğradığı yaşa geldiklerinde),

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklar Kendilerine Yönelik Cinsel Şiddeti Ne Zaman Söyler?

Ergenliğe gelmişse, hamilelikten korkarsa ya da cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi edinirse,

İstismarcının baskısından kurtulmak için,

Çocuk güvenebileceği ve kendisi ile yakından ilgilenen bir yetişkinle karşılaştığı zaman,

Fiziksel bir yakınması (üriner enfeksiyon vb.) sonrası doktora gittiğinde.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Cinsel istismar yalnızca çocuğun hayal gücünün uydurmasıdır. Çocuklar hikayeler uydururlar.
- Sadece çekici, tatlı, güzel, açık giyinen çocuklar; onay bekleyen kendine güveni olmayan pasif, yaramaz çocuklar istismara maruz kalır.
- Çocuklara uslu, akıllı ,açıkgöz olmalarını söyleyerek onları korumuş oluruz.

Doğrular

- Çocuklar istismar hakkında yalan söylemezler. Bu konuda hikaye uyduranlara çok az rastlanır.
- Çocukların görünüşü yada davranışı istismara sebep olmaz. Anlamını dahi bilmedikleri olayları provoke etmekten dolayı çocuklar asla suçlanamazlar.
- Çocukları bu konuda eğitmeliyiz. İstismarla karşılaşması halinde neler yapabileceğini bilmelidir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Tehlikeli yerler, özellikle karanlık bastıktan sonra, parklar, umumi tuvaletler ve boş sokaklardır.

Doğrular

- İstismarcının tercih ettiği yerler genellikle çocuğun tanıdığı, bildiği yerlerdir. Her gün gidip geldiği yerler, örneğin okul ve çevresi, evle okul arasındaki yol, bir arkadaş yada akrabanın evi, çocuğun kendi evidir. Çocuğun rahat ve gevşek olduğu zamanlarda, oyun zamanları , banyo zamanı yada yatma zamanı istismarcının tercih ettiği zamanlardır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Çocuklar kötü görünümlü, yabancı kişilerden uzak durmalı çünkü onlar istismarcı kişilerdir.
- Cinsel istismar vakaları her yerde yaşanmaz, bazı kültürlerde, ülkelerde yaşanır.

Doğrular

- Olguların %80-95'inde istismarcı, çocuğun tanıdığı, normal görünümlü biridir. Genellikle 20-45 yaş arası evli sosyal hayatı olan şüphe çekmeyen bir aile babasıdır.
- Cinsel istismara her kültürde, her ülkede ve her sosyo-ekonomik grupta rastlanmaktadır. Kız çocuklarda ensest, erkek çocuklarda ise pedofil diğer istismar türlerinden daha sık rastlanmaktadır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Çocuk sesini çıkarmadıysa rızası vardır.

Doğrular

- Çocuk istismarında çocuğun rızası diye bir kavram yoktur, çocuğun kendinden yaşça büyük birinin isteklerini sessiz kalarak yerine getirmesi, bunu kabul ettiği anlamına gelmez. İstemediği söz ve davranışlara itiraz etmemesi, rıza göstergesi değil, her anlamda gücünün yetmemesi ile ilişkidir. Ayrıca, çocuklar durumun ciddiyetini anlamlandıramadıkları için, küçük hediyeler, ödüller verilerek kandırılabilir. Çocuk ödülü kabul ettiği için istismarcı tarafından ailesine söyleme tehdidiyle korkutulabilir ve bu şekilde istismar sürdürülebilir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Doğru Bilinen Yanlışlar

- Sadece kız çocuklar cinsel istismara uğrar.
- Çocuk; yaşadıklarını, cinsel istismarı bile, yakın zamanda ya da büyüyünce unuttur. Fazla kurcalanmamalı.

Doğrular

- Dünyada çocuk cinsel istismarının yaygınlığıyla ilgili çalışmalarda cinsel istismara maruz kalan çocuk ve ergenlerin %71'i kız, %29'u erkektir.
- Çocuklar cinsel İstismarı asla unutmazlar...

ÇOCUKLARIMIZI CİNSEL İSTİSMARDAN KORUMAK İÇİN ONLARI NASIL GÜÇLENDİREBİLİRİZ?

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklarımızla kurduğumuz, sağlıklı, doğru, etkili iletişim olası bir cinsel istismarı engellemenin de en doğru anahtarıdır. Çocuğun muhtemel tacizlere karşı korunabilmesi için sağlıklı bir cinsel bilgiye ve aile içerisinde koşulsuz şartsız sevgiye, güvene ihtiyacı vardır.

Cinsel konuları paylaşmaktan çocuklarınızın sorularını cevaplamaktan çekinmeyin. Çocukların sorularını cevaplarken, sorduklarının dışında detay anlatmamak, onların gelişim dönemlerine uygun cevaplar vermek gerekmektedir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Bedenlerini korumayı öğretin;

Çocuklarınıza bedenlerinin kendilerine ait ve özel olduğunu belirtin. Eğer çocuğunuz anaokulu, ilkokul yaşlarındaysa onlara özellikle iç çamaşırları ile kapatılan bölgelerin çok özel bölgeler olduğunu ve kimsenin bu bölgelere dokunma hakkının olmadığını anlatın.

“..senin denize girerken mayo ile örttüğün bölgelerin özel bölgelerindir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Bedenlerini korumayı öğretin;

Dokunulmayı reddetmeyi, hayır demeyi ve sınırlar koymayı öğretin,

Çocuğunuza bedeninin kendisine ait olduğunu söyleyin. Konuşmaya ve isteklerini anlatmaya başladıkları 2 yaşı civarı vücut parçalarının isimleri öğretilerek güvenmedikleri, istemedikleri zaman özel bölgelerine dokunulunca “hayır” demeleri öğretilmelidir.

Ebeveynlerin de çocuklarının vücut sınırlarına her zaman saygılı davranması önemli. Çocuğa sormadan veya onun itirazına aldırmadan istediğimiz gibi çocuklara dokunmamalıyız. Çocuğumuzun istememesine rağmen, öpmek, sarılmak, mincıklamak, gıdıklamak, okşamak gibi... Bu dokunuşlar çocuğa kendi vücudu üzerinde etkisi ve hükmü olmadığını öğretir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklara mahremiyet eğitimi verirken örnek olmanız önemlidir, üstünüzü değiştirirken, tuvaletteyken, banyodayken kapınızı kapalı tutun. Küçük yaşlarından itibaren çocuğunuzun başkalarının önünde giysilerini değiştirmeyin, altını değiştirmeyin. Küçük yaşlardan itibaren çocuğun odasına girerken anne baba dahil izin almalı. Giyinip soyunurken izin alarak yardım edilmeli. Çocuklarda “İzin veririm bana dokunabilirsin” algısı oluşturmak adına önemlidir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Güvenli çevre oluşturun,

Çocuklarınızın sizin yanınızda olmadığı zamanlarda nerede, kimlerle birlikte olduğunu bilmeli, güvenli bir ortamda olduğundan emin olmalısınız.

Çocuklarınızın sanal ortamda, sosyal ağlarda kimlerle görüştüklerini bilmeniz, takip etmeniz önemlidir. Onlara teknolojiyi doğru kullanma, yüz yüze yaşamında olması gerektiği gibi sanal ortamlarda da tanımadıkları kişilerle iletişim kurmamaları, özel bilgilerini paylaşmamaları konusunda uygun bir dille bilgi vermelisiniz.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Çocuklara iyi dokunma-kötü dokunma hakkında bilgi verin,

İyi Dokunma:

Sevdiğin kişilerin sarılması ve öpmesi, seni rahatsız etmediği zaman güzel bir şeydir

-Uyandığında annenin sana sarılması ve öpmesi.

-Babanın iyi geceler dilemek için sarılması ve öpmesi.

-Büyükanne ve dedenin ziyarete geldiklerinde herkesin birbirini kucaklaması ve öpmesi.

Kötü Dokunma:

Kendini rahatsız hissetmene neden olan dokunmalar kötü dokunmalardır.

Canını acıtan dokunma kötü dokunmadır. Dokunulmasını istemediğin halde sana dokunulursa bu bir kötü dokunmadır.

Dokunan kişi kendini rahatsız hissetmene neden oluyorsa, seni sinirlendiriyorsa ya da korkutuyorsa bu kötü bir dokunmadır.

Dokunan kişi bunu başkasına söylersen sana bir zarar vereceğini tehdidinde bulunuyorsa bu bir kötü dokunmadır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Yardım istemeyi öğretin:

Çocuklarınıza, güvenliklerini korumak için gerekirse kendilerine zarar veren kişiden kaçmak, yüksek sesle bağırmak ve onu tekmelemek gibi bazı kural dışı davranışlarda bulunabileceklerini anlatın.

Biri onlara kötü, rahatsız edici bir şey yaparsa büyüklerinden yardım istemeyi öğretin.

Onlara sizinle her türlü sorunu paylaşabileceği inancını yerleştirin.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Yardım istemeyi öğretin:

Ona doğru gelmeyen şeyleri size rahatlıkla söyleyebileceğini ifade edin. Bazen çocukların olayları abarttığı düşünülür, ne olursa olsun söylediklerini kulak ardı etmeyin.

Çocuğunuza inanın eğer yardım istiyorsa bunu geri çevirmeyin. Çocuklar bu konularda çok ender yalan söylerler.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Her zaman sır saklanmayacağını öğretin,

Çocuklarınıza bazı sırların hiçbir zaman saklanmaması gerektiğini öğretin.

‘Hiç kimsenin senin, özel yerlerine dokunmaya hakkı yoktur. Hiç kimsenin seni, kendi özel yerlerine dokundurtmaya da hakkı yoktur. Birisinin senden özel yerlerine dokunmanı istemesi ya da seninkilere dokunması saklayacağın bir sır değildir. Anlatmama sözü vermiş olsan bile, anlatırsan başına çok kötü şeyler geleceği söylenmiş olsa bile, böyle bir şey olursa anlatmalısın. Mutlaka söylemelisin. Sır saklaman gerektiği doğrudur. Ama bu saklanmaması gereken kötü bir sırdır.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Güvenliklerini sağlamayı öğretin:

İnşaatlarda, boş; terk edilmiş evlerde, bodrumlarda, ailenin bilgisi olmadan oynamaması gerektiğini, ayrıca aileden izinsiz arkadaş ve komşu evlerine gitmemesi gerektiğini öğretin.

Çevrede kötü insanlar olabileceği ve kandırmak için çeşitli hikayelerle anlatabileceklerini ama buna inanmaması gerektiğini öğretin. “Annen kaza geçirdi; ben doktorum, seni yanına götüreceğim” vb...

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

Bu bilgileri çocuğa verirken çok dikkatli olmamız gerekmektedir.

Çünkü panik havasında sıkça yapılan hatırlatmalarla verilen bilgiler çocukları insanlardan korkan, her şeye şüpheyle bakan saplantılı kişilikler haline getirebilmektedir.

ÇOCUĞA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR

İhmal ya da istismara uğrayan çocuklara nasıl yardımcı olabilirsiniz?

Böyle bir şüphe halinde ilgili kurumlara bildirimde bulunmak her vatandaşın yasal görevidir. Yasal bildirimde bulunabileceğiniz kurumlar:

- 183 ihbar hattı (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-Şiddetle Mücadele Hattı)
- Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
- Polis Merkezleri ve Jandarma Karakolları
- Cumhuriyet Başsavcılığı
- Aile Mahkemesi Hâkimliği
- Sağlık Kuruluşları
- Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER)